

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel XX - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens Kartverk

SYNESVARDEN

Kommune:

1121/Time

Gnr/bnr:

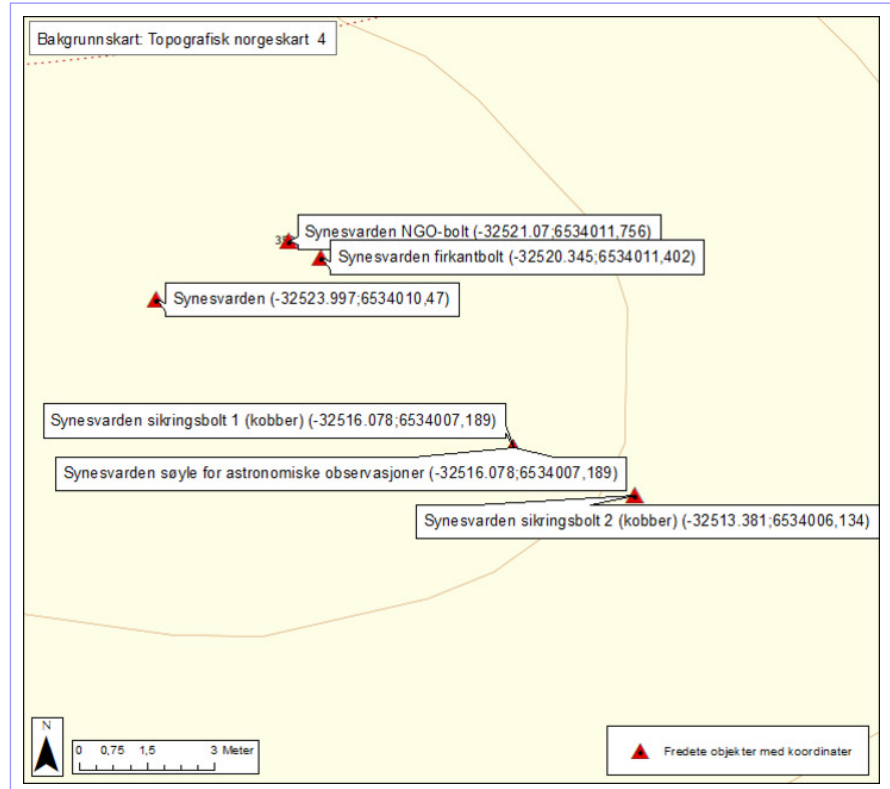
51/4

AskeladdenID:

244489

**Referanse til
landsverneplan:**

Kompleks 9903302

Omfang fredning**Byggnavn**

- Synesvarden
- Synesvarden firkantbolt
- Synesvarden NGO-bolt
- Synesvarden sikringsbolt 1
- Synesvarden sikringsbolt 2
- Synesvarden søyle for astronomiske observasjoner

Oppført

1950
1950
1916
1916

Bygningsnr. Gnr/bnr

Se koord 51/4
Se koord 51/4
Se koord 51/4
Se koord 51/4
Se koord 51/4

Omfang

Utomhus
Utomhus
Utomhus
Utomhus
Utomhus

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel XX - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens Kartverk

Fredning kompleks

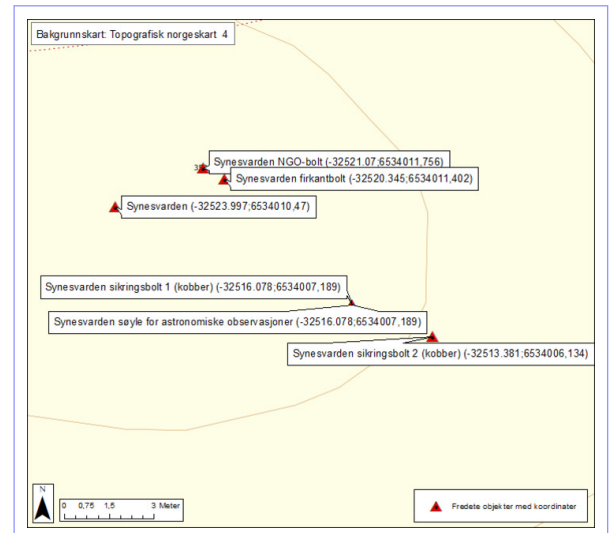
- Omfang:** Fredningen omfatter en varde, en firkantbolt, en NGO-bolt, to sikringsbolter av kobber samt en søyle for astronomiske observasjoner. Fredningen inkluderer hovedelementer som konstruksjon, form og materialbruk.
Varden er sylindrisk og ble målt i 2008 til: omkrets: 6,38 m (0,1 m over bakken), det vil si diameter: 2,03 m, og høyde: 2,24 m.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Synesvarden som et kulturminne representativt for den statlige oppmåling av Norge. Formålet er å sikre bevaring av elementer knyttet til vardens opprinnelige funksjon.
- Begrunnelse:** Synesvarden er et viktig trigonometrisk punkt brukt i kartlegging og oppmåling av Norge siden 1793/1794, og er blant de eldste i Norge. Synesvarden er et førsteordenspunkt i det landsdekkende førsteordensnett. Varden er bygget av rullestein, noe som gjorde at de første vardene raste sammen. Den moderne varden bruker sement for å holde steinene på plass og hindre nedrasing. Varden er og konisk, som er uvanlig for varder i førsteordensnett.
- Førsteordensnett skulle danne grunnlag for all oppmåling i ulike målestokk i Norge. Det består av flere hundre punkt med siktlinjer til hverandre. I nettet måler man lange avstander meget nøyaktig ved hjelp av triangulering, som er avstandsmåling ved hjelp av kjente lengder og vinkler i trekkanter. Førsteordensnett ble erstattet av det moderne stamnett, som ble målt opp med GPS-teknologi mellom 1994-1997.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel XX - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens Kartverk

SYNESVARDEN - KartverksID: B39T0010

Bygningsnr:	Se koord
Gnr/bnr:	51/4
Oppført:	
AskeladdenID:	244489-3
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903737 Kompleks 9903302

Fredning bygning

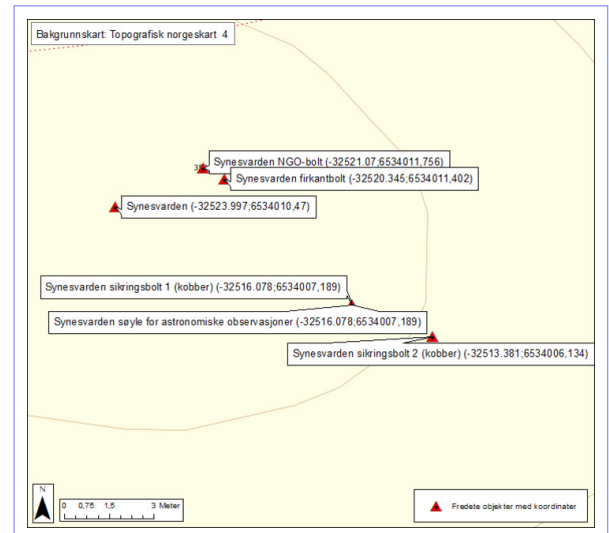
- Omfang:** Fredningen omfatter en varde.
Varden er sylindrisk og ble målt i 2008 til: omkrets: 6,38 m (0,1 m over bakken), det vil si diameter: 2,03 m, og høyde: 2,24 m.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Synesvarden som et kulturminne representativt for den statlige oppmåling av Norge. Formålet er å sikre bevaring av elementer knyttet til vardens opprinnelige funksjon.
- Begrunnelse:** Varder ble bygget på trigonometriske punkter og hadde en viktig funksjon som siktemerker ved oppmåling. Fra midten av 1800-tallet ble det vanlig å markere vardens sentrum med en bolt, før byggingen av varden startet.
- Det fremgår ikke i Statens kartverks arkiver når dagens varde ble bygget, men den er spesiell på to måter. For det første fordi det er brukt sement for å holde steinene på plass. Allerede i 1885 ble problemet med rullestener nevnt. For det andre fordi varden er konet i øvre del. Svært få av vardene brukt i landets 1. ordens nett har slik konet form.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel XX - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens Kartverk

SYNESVARDEN FIRKANTBOLT - KartverksID: B39T0010

Bygningsnr:	Se koord
Gnr/bnr:	51/4
Oppført:	1950
AskeladdenID:	244489-2
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903848 Kompleks 9903302

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter en firkantbolt.

Formål: Formålet med fredningen er å bevare Synesvarden som et kulturminne representativt for den statlige oppmåling av Norge. Formålet er å sikre bevaring av elementer knyttet til vardens opprinnelige funksjon.

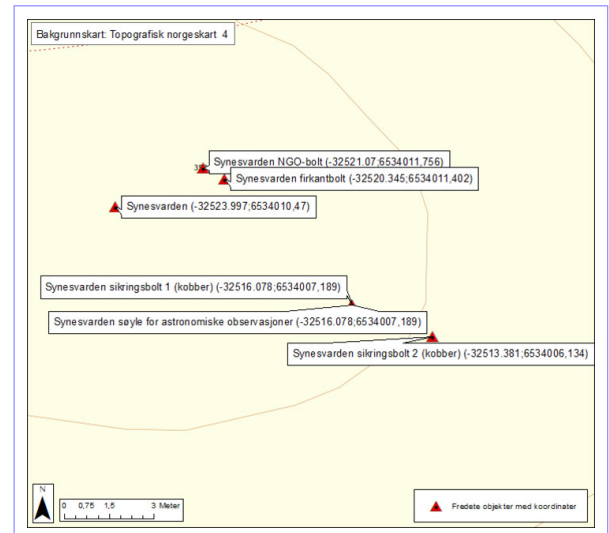
Begrunnelse: Under målearbeid ble bolter brukt som fastmerke. En bolt der koordinater er bestemt eller planlagt bestemt i et geodetisk system, kalles fastmerke.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel XX - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens Kartverk

SYNESVARDEN NGO-BOLT - KartverksID: B39T0010

Bygningsnr:	Se koord
Gnr/bnr:	51/4
Oppført:	1950
AskeladdenID:	244489-6
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903849 Kompleks 9903302

Fredning bygning

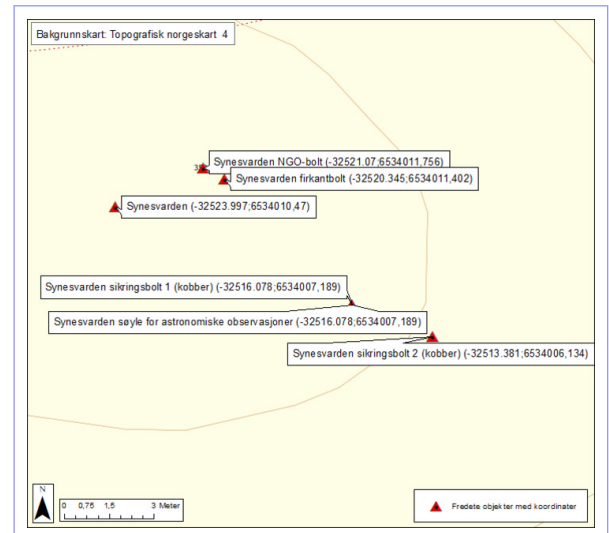
- Omfang:** Fredningen omfatter en NGO-bolt. Det er brukt noe ulik legering på NGO-boltene, slik at noen har rustet mer eller mindre, mens andre har holdt seg helt fine uten irring.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Synesvarden som et kulturminne representativt for den statlige oppmåling av Norge. Formålet er å sikre bevaring av elementer knyttet til vardens opprinnelige funksjon.
- Begrunnelse:** Under målearbeid ble bolter brukt som fastmerke. NGO-bolter overtok som fastmerker etter ca. 1950. Den ble kalt så fordi bokstavene NGO ble preget inn på en liten flate i øvre del av boltene.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel XX - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens Kartverk

SYNESVARDEN SIKRINGSBOLT 1 - KartverksID: B39T0010

Bygningsnr:	Se koord
Gnr/bnr:	51/4
Oppført:	1916
AskeladdenID:	244489-4
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903850 Kompleks 9903302

Fredning bygning

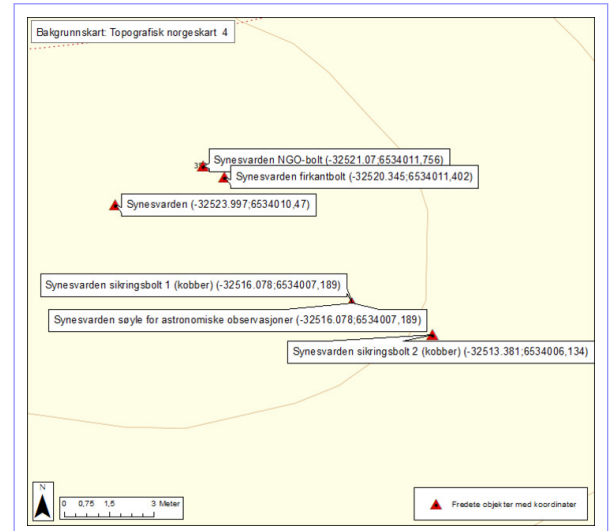
- Omfang:** Fredningen omfatter to sikringsbolter av kobber.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Synesvarden som et kulturminne representativt for den statlige oppmåling av Norge. Formålet er å sikre bevaring av elementer knyttet til vardens opprinnelige funksjon.
- Begrunnelse:** Under målearbeid ble bolter brukt som fastmerke. Ved mange varder ble det satt ned såkalt sikringsbolter. Det var bolter som kunne brukes dersom sentrumsbolten av en eller annen grunn ble fjernet. En sikringsbolt kunne også brukes ved innmåling av selve varden.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel XX - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens Kartverk

SYNESVARDEN SIKRINGSBOLT 2 - KartverksID: B39T0010

Bygningsnr:	Se koord
Gnr/bnr:	51/4
Oppført:	1916
AskeladdenID:	244489-5
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903851 Kompleks 9903302

Fredning bygning

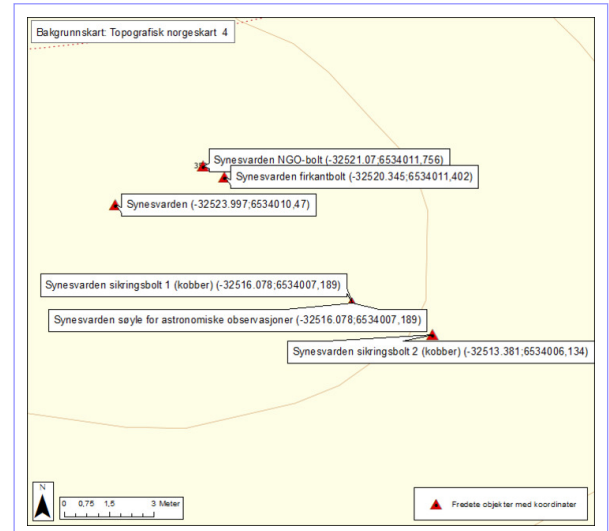
- Omfang:** Fredningen omfatter to sikringsbolter av kobber.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Synesvarden som et kulturminne representativt for den statlige oppmåling av Norge. Formålet er å sikre bevaring av elementer knyttet til vardens opprinnelige funksjon.
- Begrunnelse:** Under målearbeid ble bolter brukt som fastmerke. Ved mange varder ble det satt ned såkalt sikringsbolter. Det var bolter som kunne brukes dersom sentrumsbolten av en eller annen grunn ble fjernet. En sikringsbolt kunne også brukes ved innmåling av selve varden.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel XX - Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens Kartverk

SYNESVARDEN SØYLE FOR ASTRONOMISKE OBSERVASJONER - KartverksID: B39T0010

Bygningsnr:	Se koord
Gnr/bnr:	51/4
Oppført:	1957 - 1960
AskeladdenID:	244489-1
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903852 Kompleks 9903302

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter en søyle for astronomiske observasjoner. 1,08 m høy, med sidekanter 0,35 m og en kobberbolt i sentrum av toppflaten.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Synesvarden som et kulturminne representativt for den statlige oppmåling av Norge. Formålet er å sikre bevaring av elementer knyttet til vardens opprinnelige funksjon.
- Begrunnelse:** I 1957 ble det murt opp en søyle for astronomiske observasjoner. I juni og juli 1960 utførte Olav Mathisen astronomiske observasjoner (Laplace-målinger) fra astrosøylen. I et Laplace-punkt ble det utført astronomiske observasjoner som kunne gi breddegrad, lengdegrad og i tillegg retningen på koordinatsystemet omkring punktet.